

Quiròfan de l'hospital Quinta de Salut l'Aliança, entre el 1918 i el 1928 ■ ARXIU FOTOGRÀFIC DE BARCELONA / AUTOR DESCONEGUT

Barcelona, 'smart city' des de sempre

FITES· Les grans fites de la relació entre Barcelona i la ciència i la tecnologia, recollides en un llibre **TRAÇAT**· El volum evoca els inicis de les grans institucions de recerca, la primera xerrada sobre Darwin o la visita d'Einstein

Iván Vila
BARCELONA

“**D**e qué se trata? De si descendemos ó no de las bestias, ¿no es esto? Pues bien: dejando á un lado el absurdo gramatical: «bajar de abajo» (que yo no concibo ni he oído jamás usar), no encuentro francamente motivo de molestar á Moises ni á los Santos Padres para estas bagatelas.” Així parlava el metge Josep de Letamendi en la que va ser la primera conferència de què hi ha notícia a Catalunya sobre la teoria de l'evolució darwiniana. La va fer a l'Ateneu Català —que més tard, en fusionar-se amb el Casino Mercantil Barcelonès, esdevindria l'Ateneu Barcelonès— el 1967, vuit anys després de la publicació de *L'origen de les espècies*. I, com es veu, no va ser un discurs que combregués precisament amb els postulats de Darwin. Quasi tres dècades després, el naturalista Odón de Buen, que també seria edil i senador, introduïa a la Universitat de Barcelona les idees evolucionistes i la novetat comportava enfrontaments entre partidaris i detractors dels nous enfocaments de la història natural. Els aldarulls de l'octubre de 1895 a la universitat es van saldar amb la renúncia tem-

poral del naturalista a la seva càtedra per evitar més conflictes. Després, però, tornaria, i amb èxit. Ni que sigui a empentes i rodolons, la ciència no ha deixat mai de fer-se lloc a Barcelona.

Aquesta i moltes altres històries les recull ara Miquel Carandell al llibre *Barcelona, ciència i coneixement*, coeditat per Albertí Editor i l'Ajuntament de Barcelona, i que planteja un àgil recorregut per les principals fites de la relació que històricament ha tingut la capital catalana amb el desenvolupament

Ni que sigui a empentes i rodolons, la ciència no ha deixat mai de fer-se lloc a Barcelona

científic en diversos àmbits, un traçat que acredita que, més enllà d'etiquetes, la capital catalana sempre ha tingut vocació de *smart city*.

Dividit en cinc blocs —referits a la medicina, les ciències naturals, la física i la química i la relació entre les xarxes de comunicació, la producció d'energia, els avenços tecnològics i el creixement industrial—, el llibre evoca també els inicis del parc zoològic, que va tenir l'embrió en la col·lecció d'animals

que el banquer Lluís Martí-Codolar va reunir a finals del segle XIX a la seva finca d'Horta i que incloïa “un elefant, dos camells, una girafa, dos ossos, diversos cérvols, porcs senglars, llops, mones... a més d'un gran nombre d'ocells diversos”, explica Carandell. Una crisi econòmica el va obligar a vendre's propietats, i va convèncer l'Ajuntament perquè li comprés el lot de bèsties. L'elefant, de nom *Baby* però rebatejat popularment com a *Avi*, que l'anglès no s'estilava, va esdevenir molt abans de Floquet de Neu la primera icona del zoo, i avui el seu esquelet s'exhibeix al Museu Blau de la ciutat.

El recorregut del llibre, però, arrenca molt abans. Des de l'hospital de leprosos de l'actual plaça del Padró, del qual se'n té notícia des de finals del segle XIII. Després, desfilen per les pàgines del llibre des dels primers teatres anatòmics de la ciutat fins al rellotge astronòmic d'Albert Billeter, de l'observatori de Vil·la Urània a l'Institut Químic de Sarrià. Per desfilar, hi desfila fins i tot Einstein, que va visitar la ciutat l'any 1923. I, al final, la tecnologia posada al servei de l'entreteniment, que és del que ja anava el 1901 el parc d'atraccions del Tibidabo i del que van ara les apps més descarregades en els nostres mòbils. ■